

Türkiye Eğitim Dergisi

(2021) Cilt 6, Sayı 1, s. 110-123

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih ve Kültür Unsurlarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Melike Nur ÖZBEK GÜL¹

Mustafa ŞEKER²

Özet

Sosyal Bilgiler hayatın içinde olan bir derstir. Sosyal Bilgilerin konusu insanlardır. İnsanların yaşamlarını konu alır ve inceler. Sosyal Bilgiler bireyin toplumu ve toplum içindeki yerini anlamasını sağlar. Yerel tarih belli bir yerde yaşayan bir toplumun kökenini, toplumun ekonomik, politik gelişmelerini takip ederek onların gelişim özelliklerini ve yaşam biçimlerini konu alabilir. Değerler eğitimi bireylere toplumun bilgi ve becerilerini artırmak için yapılan genel faaliyetlerdir. Değerler eğitimi ile önce kişi ile başlar ve toplumla devam eder. Değerler eğitiminde amaç toplumun iyi ve mutlu olmasıdır. Bu araştırmanın amacı Sosyal Bilgiler programında yer alan değerlere dayalı verilen eğitimin ortaokul öğrencilerinin Değerler ve Yerel Tarih konularına günümüzde algılama durumunu tespit amaçlanmaktadır. Çalışma 2020-2021 eğitim öğretim yılında Kastamonu İnebolu ilçesindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı merkez ve köy ortaokullarında eğitim gören 130 tane ortaokul öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Yaptığımız araştırmada anket formu ve doküman analizi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak "Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketi" kullanılmıştır. Değerlendirme sorularında beşli likert ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi için IBM SPSS Statistics Subscripton paket programı kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre elde edilen bulgulara baktığımızda öğrencilerin İnebolu ilçesinin yerel tarihi hakkında kısmen bilgi sahibi oldukları, ancak ders boyutunda yerel tarih öğretim yapabilecek düzeyde olmadıkları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler

Değer
Yerel Tarih
Sosyal Bilgiler
İnebolu

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 06.05.2021

Kabul Tarihi: 22.06.2021

Elektronik Yayım Tarihi: 25.06.2021

DOI: 11..11111/ted.xx

¹ YL Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, melikenurozbek.44@gmail.com, ORCID:0000-0002-0808-5200

² Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, mseker@yildiz.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6397-0579

Analysis of Local History and Cultural Elements in Social Studies Education in Terms of Values Education

Melike Nur ÖZBEK GÜL¹

Mustafa ŞEKER²

Abstract

Social Studies is a course that is intertwined with life. The subject of Social Studies is people. It deals with and examines people's lives. Social Studies enables the individual to understand society and its place in society. Local history can follow the origin of a society living in a certain place, its economic and political developments, and their development characteristics and lifestyles. Values education is the general activities carried out to increase the knowledge and skills of the society. Values education first starts with the person and continues with the society. The aim of values education is to make the society good and happy. The aim of this research is to determine the current perception of the secondary school students of the values-based education in the Social Studies program about Values and Local History. The study was carried out with 130 secondary school students studying in central and village secondary schools affiliated to the Ministry of National Education in Kastamonu İnebolu district in the 2020-2021 academic year. Questionnaire form and document analysis were used in our research. "Social and Cultural Values Perception Questionnaire" was used as data collection tool. A five-point Likert scale was used in the evaluation questions. IBM SPSS Statistics Subscription package program was used for the analysis of the obtained data. When we look at the findings obtained according to the results of the research, it is seen that the students have partial knowledge about the local history of the İnebolu district, but they are not at the level to teach local history in the course dimension.

Keywords

Value
Local History
Social Studies
İnebolu

About Article

Sending Date: 06.05.2021

Acceptance Date: 22.06.2021

Electronic Issue Date: 25.06.2021

DOI: 11.11111/ted.xx

GİRİŞ

Sosyal Bilgiler hayatın içinde olan bir derstir. Sosyal Bilgilerin konusu insanlardır. İnsanların yaşamlarını konu alır ve inceler. Sosyal Bilgiler bireyin toplumu ve toplum içindeki yerini anlamasını sağlar. Sosyal Bilgiler disiplinlerarası bir alan olduğundan dolayı tanımlaması kolay değildir (Doğanay, 2002, s.16). Sosyal Bilgiler birçok disiplinin bir araya gelmesiyle oluşur. Tarih bilimi de Sosyal Bilgilerin en temel disiplini arasında yer alır. Bu nedenle yerel tarih bilgisine sahip olmak büyük önem taşır. Doğal olarak Sosyal Bilgiler dersinin içeriğinde yerel tarih yer almaktadır. Yerel tarih aktarılırken değerler eğitime de değinilir. Çocuklar ve gençler için, içinde yaşadıkları çevre ve toplum anlamlı ve memnuniyet verici olmak durumundadır. Bu durum, onların temel zihinsel ve duygusal

¹ YL Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, melikenurozbek.44@gmail.com, ORCID:0000-0002-0808-5200

² Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, mseker@yildiz.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6397-0579

ihtiyaçlarını yakın çevrelerinden ve içinde yaşadıkları toplumdan giderebilmeleri ile mümkündür (Safran, 2006, s. 201). İnsanlar içinde yaşadıkları çevreye daha fazla anlam yüklerler. Ve bu çevredeki tarihi değerlere daha fazla önem verirler. Tarihine, dilini ve kültürünü savunan ve sahip çıkan, bilgi yönünden çağımızın donanımlarını kazanmış, gelişime ve değişime açık olmakla birlikte kültürel değerlerini koruyabilen bireylere sahip olmak toplum için en büyük hazinelerden biridir (Şeker, 2020). Bu hazineye sahip çıkmak için yerel tarihimize de hakim olmak gerekir. Belli insanların belli zamanda ve yerdeki (bir köy, kasaba, kent, kilise bölgesi, kontluk ya da herhangi bir anlamda bir bölge olabilir) öyküsü ya da geçmişin bilgisi olarak tanımlayabildiğimiz yerel tarih, belli bir yerde yaşayan toplumların kökeni, toplumsal ekonomik ve politik gelişmeleri, gelişim özellikleri, yaşam biçimleri, bu yaşam biçimlerinin dokularını konu edinebilir (Aslan, 2000, s.195). Bir başka deyişle yerel tarih, yaşadığımız yerleşim yerinin geçmişinin, tarihi açıdan incelenmesi, korunması, öğrenilmesi ve öğretilmesi hedefleyen bireysel ve örgütsel girişi ve çabalar olarak tanımlanabilir (May, 1974; Danacıoğlu, 2001: Akt. Demircioğlu, 2005, s. 70). Baktığımız zaman yerel tarih ferden doğup büyüdüğü çocukluk ortamıdır. Öğrenim gördüğü, hayatını sürdürdüğü yerdir yerel tarih. Birey içinde büyüdüğü yakın çevrenin bir parçası olur. Yakın çevreyi bir mekana bağlamamak gerekir. İster büyük bir çevre olsun isterse küçük bir çevre olsun birey içinde yaşadığı yerin bir parçası olur. Yakın çevre, içine bütün coğrafi, jeolojik, tarihi olayları alan ve birlikte yaşadığımız insanlardan oluşur. Bu oluşum hayatımızın yapı taşıdır ve o bölgenin yerel tarihidir. Çağdaş toplumlara yerel tarihin önemli bir katkısı da, içinde yaşanan doğal ortamın ve tarihsel kalıntıların gözlenebilmesine olanak tanınmasıdır. Yerel tarihi öğrenen bireyler kendinden önceki insanlardan devraldıkları mirası hangi noktaya taşıdıkları ve nasıl katkı yaptıklarını somut bir şekilde görme imkanı bulurlar. Bu durum bireylerin yaşadıkları doğal ve tarihi çevreye daha duyarlı olmaları konusunda bilinçlenmelerine yardımcı olur (Aslan, 2000, s.204). Ve yerel tarih unsurlarına hakim olan birey o toplumun değerlerine de sahip çıkar. Yerel tarihin en önemli işlevleri, hafızayı genişletmek, güncel durumu kavramak, toplumsal, siyasi ve ekonomik genellemeleri kesinleştirmek ya da akılcı politikaların uygulanmasını sağlamaktır. Ama bütün bunların dışında, yerel tarihin en önemli özelliğini manevi çekiciliği oluşturmaktadır. Kişinin kendi hayatını açıkça ve doğrudan etkileyen bir geçmiş hakkında bilgi edinmesinin duygusal katkısını başka hiçbir tarihsel araştırma biçimi sağlayamaz (Kyvig & Myron, 2000, s.7-9; Akt. Tugay, 2004, s.5-6). Bundan dolayı insanlar yerel tarihin içindeki tarihi şahsiyetler ile kendini bütünleştirir. Çevredeki tarihi olaylardan etkilenir. Ve çevresinin değerlerine hakim olur. Bu çalışmada Sosyal Bilgiler dersini alan öğrencilerin yerel tarih unsurlarına ve bu unsurlar ile birlikte gelen değerlere ne derece hakim oldukları araştırılmaktadır.

Değer

Değer kavramı hakkında birçok tanım bulunmaktadır. Değer kavramı ve değer eğitimi kavramı hakkında çok çeşitli bilgiler vardır. Değerin tam net bir tanımı yoktur. Ancak birçok kişi değer hakkında tanımlama yapmıştır. Öncül (2000, s.281)'e göre genel olarak, bir nesneye, varlığa ya da faaliyete, ruhsal, ahlaksal, toplumsal açıdan ya da estetik yönden, tanınan önem ya da üstünlük derecesidir. Değer kavramı hakkında birçok tanım bulunmaktadır. Değer kavramı ve değer eğitimi hakkında çok çeşitli bilgiler vardır. Değerin tam net bir tanımı yoktur. Öncül(200, s.281)'e göre genel olarak, bir nesneye, varlığa ya da faaliyete, ruhsal, ahlaksal, toplumsal açıdan ya da estetik yönden, tanınan önem ya da üstünlük derecesidir. Yani değer bir nesneye birçok yönden üstünlük verme faaliyetidir.

İnsanı değerli yapan birçok özellik vardır. Şeker (2020)'e göre insanı değerli yapan bazı özellikler şunlardır; adalet, erdem, hoşgörü, dayanışma, yardımlaşma, dürüstlük, sevgi, saygı, merhamet ve kul hakkı anlayışı ve empatidir. Yani değer bir nesneye birçok yönden üstünlük verme faaliyetidir. İnsanı değerli yapan birçok özellik vardır. Şeker (2020)'e göre insanı değerli yapan bazı özellikler şunlardır; adalet, ahlâk, erdem, hoşgörü, dayanışma, yardımlaşma, dürüstlük, sevgi, saygı, merhamet, kul hakkı anlayışı ve empatidir. Değerler eğitimi bireylere toplumun bilgi ve becerilerini artırmak için yapılan genel faaliyetlerdir. Değerler eğitimi ile önce kişi ile başlar ve toplumla devam eder. Değerler eğitiminde amaç toplumun iyi ve mutlu olmasıdır. Değerler eğitimi önce ailede başlar. Ancak okula da önemli sorumluluk düşüyor. Bundan dolayı değerler eğitimi 'ahlak ve karakter eğitimi' olarak okulda verilmektedir. Ancak değerler eğitimi bir ders değildir. Örtük program dahilinde okullarda verilir. Bir kişiye yardım etmek, yalan söylememek, ödev ve sorumluluklarını yerine getirmek örtük olarak verilen değerlerdir. Hak, adalet, liyakat, çalışkanlık, sevgi, saygı, nezaket, dürüstlük, sadakat, hoşgörü, alçakgönüllülük vb. değerleri ile; dayanışma ve yardımlaşmayı benimsemiş, bulunduğu ortamlarda ölçülü davranan ve içinde yaşadığı ülkenin yasalarına uyan bir birey toplum açısından çok önemli ve değerlidir. Fedakâr ve vatanı, milli manevi değerleri için her sorumluluğu alabilen nesiller yetiştirmek, gelecek için oldukça kıymetlidir. Tarihîne, dilini ve kültürünü savunan ve sahip çıkan, bilgi yönünden çağımızın donanımlarını kazanmış, gelişime ve değişime açık olmakla birlikte kültürel değerlerini koruyabilen bireylere sahip olmak toplum için en büyük hazinelerden biridir (Şeker, 2020). Bundan dolayı evlerde ve okullarda örtük bir şekilde ya da dolaylı ve doğrudan olmak üzere değerler aktarılmalıdır. Örtük program da en önemli faktör öğretmen davranışlarıdır. Öğretmen her davranışı, konuşması ve duruşu ile öğrenciye rol model olmalıdır. Değerlere uygun hareket etmelidir. Bu nedenler bu örtük program resmi programa uygun şekilde düzenlenmelidir. Bundan dolayı okul, okul müdürü ve öğretmenler bu değerler ile çelişmemelidir. Milletimiz değerler eğitimine yabancı değildir. Tarihîmizin binlerce yıllık birikiminde değerlerimiz; destanlar, kitabeler, hikayeler, seyahatnameler aracılığı ile günümüze kadar anlatılagelmiş ve varlığını korumuştur. Milletimizin hayat prensipi haline getirdiği bu değerler, binlerce yıllık köklü medeniyetimizden bize kalan bir mirastır (Şeker, 2020). Kültüre sahip çıkmak, vatanını sevmek, dürüst olmak Türk toplumunun önem verdiği değerler arasındadır. Bundan dolayı ülke olarak gelişip, kalkındıkça milli ve manevi değerleri unutmamalı ve bunları mutlaka gelecek nesillere aktarmalıyız. Bundan dolayı önce aile, sonra da öğretmenler bu konuyu yoğunluk göstermelidirler. Okullarda sadece akademik bilgiler verilmemelidir. Okulun bir amacı da değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmektir. Değerlerin öğretiminin temeli aile ile atılır. Aile toplumun temel taşlarından ve bu nedenle bazı toplumsal değerlere sahiptir. Değerlerin bireylere aktarılması eğitimin en temel görev ve amaçlarından biridir (Safran, 2014, s.120). İnsana ve topluma saygılı olmak, insanlara hoşgörü ile yaklaşmak, çalışkan ve vatansever olmak, ahlaklı olmak, dürüts olmak gibi ahlaki değerler toplum için önemlidir. Toplum için gerekli olan değer ve ahlâki ilkelerin kazandırılmasında etkili derslerden biri sosyal bilgiler dersidir (Tay & Öcal, 2011, s.344). Etkili bir sosyal bilgiler öğretimi bilgi, beceri, değer ve tutumları eylemle uyumlu biçimde aktarır (NCSS, 1993). Sosyal Bilgiler tarih, coğrafya ve vatandaşlık konularının hepsini bir arada sunan bir derstir. 2005 yılından beri bir ünite tarih, bir ünite coğrafya olarak işlenmiştir. Sosyal Bilgiler, sosyal bilimleri de içine alan geniş kapsamlı bir derstir. İçerisinde birçok bilgi üretilir. Bu bilgilerde insanlara faydalı olmak amaçlanır. Bu bilgiler insanlara ulaştırılarak aktarım sağlanır. Eğitim bu bilgileri ulaştırma da en güvenilir yoldur. Eğitim ile bu bilgi, beceri ve değerlerin aktarılması ise sosyal bilgiler

dersi aracılığı ile yapılmaktadır (Turan & Ulusoy, 2011, s.3-4). Türkiye’de değerler eğitimiyle ilgili 2005-2006, 2010-2011, 2016-2017 yıllarının eğitim programlarında birtakım değişiklikler olmuştur. 2005-2006 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda değerlerin tanımı yapılmıştır. Ayrıca ünitelere göre öğrencilere kazandırılacak değerlere ve değerler kazandırılırken kullanılacak yöntem ve tekniklere de yer verilmiştir. Bu gelişmeler değerler eğitiminin farkındalığının artmasına neden olmuştur. 2016-2017 programında değerler eğitimi programının temelini oluşturmuştur. Bunun sonucu olarak ilköğretim ve ortaöğretimde bütün derslerin müfredatlarının açıklama bölümünde “değerlerimiz” başlığı oluşturulmuştur. Adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik değerleri kök değerler olarak belirlenmiştir (Ekşi & Katılmış, 2020).

Tablo1: Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda Yer Alan Değerler

1. Adalet
2. Aile Birliğine Önem Verme
3. Bağımsızlık
4. Barış
5. Bilimsellik
6. Çalışkanlık
7. Dayanışma
8. Duyarlılık
9. Dürüstlük
10. Estetik
11. Eşitlik
12. Özgürlük
13. Saygı
14. Sevgi
15. Sorumluluk
16. Tasarruf
17. Vatanseverlik
18. Yardımseverlik

(Millî Eğitim Bakanlığı. (02.03.2019). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar.)

MEB 2018 yılı itibari ile Sosyal Bilgiler Programında değerlere önem vermektedir. Bu bağlamda Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar başlığı altında yer alan bir ifade şu şekildedir MEB[02.03.2019]; “Program’da değer ve beceriler kazanımlarla bire bir ilişkilendirilmiştir. Ancak değer ve beceri öğretiminin hayat boyu öğrenme çerçevesinde ele alınması için söz konusu değer veya beceriler uygun görülen farklı kazanım ve öğrenme alanlarıyla da ilişkilendirilmelidir.” Okul Türk toplumunun değerlerinin nesilden nesile aktarılmasını sağlar. Okulda bu değerleri aktaran en önemli ders Sosyal Bilgiler dersi. Sosyal Bilgilerin amacı öğrencileri topluma hazırlayarak, iyi ve etkili bir vatandaş yetiştirmektir. Sosyal Bilgiler programında ilk defa 2005 yılında değerler ele alınmıştır.

Tablo 2: 2005 ve 2017 Yıllarındaki Programlarda Değerler

2005	2007
Aile birliğine önem verme	Aile birliğine önem verme
Adil olma	--
Bağımsızlık	Bağımsızlık
Barış	Barış
Özgürlük	Özgürlük
Bilimsellik	Bilimsellik

Çalışkanlık	Çalışkanlık
Dayanışma	Dayanışma
Duyarlılık	--
Dürüstlük	Dürüstlük
Estetik	Estetik
Hoşgörü	Hoşgörü
Misafirperverlik	--
Sağlıklı olmaya önem verme	--
Sevgi	Saygı
Saygı	--
Sorumluluk	Sorumluluk
Temizlik	--
Vatanseverlik	Vatanseverlik
Yardımseverlik	Yardımseverlik
--	Demokratik tutumu benimseme
--	Doğa sevgisi
--	Doğal çevreye duyarlılık
--	Eşitlik
--	Etik
--	Farklılıklara Saygı
--	İş birliği
--	Kültürel mirasa duyarlılık
--	Öz kontrol
--	Özgüven
--	Özsaygı
--	Tarih Bilinci
--	Tasarruf

Tay, Bayram. "2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Taslak Eğitim Programının Karşılaştırması". IJOESS, Y. 8 s. 27 (2017), s. 475.

2005 Sosyal Bilgiler programında 20 değer bulunmaktadır. Bu değerlerin 14'ü 2017 programında yer almış olup 6'sı kaldırılmıştır. 2017 Sosyal Bilgiler taslak programında 27 değere yer verilmiştir (Tablo 2). 27 değerden 13 tanesi programa yeni eklenen değerlerdir (Tay, 2017). Bu değerler öğrencilere iki farklı yaklaşım ile öğretilir. Birincisi değerlerin gizil program aracılığıyla öğretilmesidir. Bu yaklaşımda değerler derslerin içine planlı bir şekilde içerik olarak dahil edilmek yerine; okulun atmosferi, törenler ve çeşitli 24 kurallar yoluyla kazandırılır. Değerlerin doğrudan öğretiminde ise değerler programa ve içeriğe eklenir. Belirlenen değerlerin farklı öğretim yöntemleriyle öğrencilere kazandırılması hedeflenir. Yeni sosyal bilgiler öğretim programlarında değerlerin doğrudan öğretimi yaklaşımı temel alınmıştır. Değerlerin gizil olarak ve doğrudan öğretilmesi yaklaşımları birbirini tamamlamaktadır. Vatan ve bayrak sevgisi gibi ulusal değerler, cumhuriyetin temel ilkeleri, saygı ve hoşgörü gibi demokratik değerler ve sağlıklı yaşam gibi temel değerler hem gizil hem de doğrudan öğretim yaklaşımlarıyla kazandırılmalıdır. İki yaklaşımın birlikte kullanılması yardımıyla öğrenciler değerleri fark eder, içselleştirip davranışa dönüştürür, değerlerin toplumsal işlevini öğrenmekle beraber kendi değerler sistemi üzerinde fikir yürütür. Etkili bir değerler eğitimi olması için öncelikle öğrenci aktif olmalıdır. Öğrenci faaliyetlere katılmalı, törenlerde bulunmalı, sosyal projelere katılma, değerlerin bilimsel olarak incelemesi ve kendi değerleri üzerine düşünmesi gibi etkinlikler yardımıyla değerlerin kazandırılması sağlanabilir (Tay & Öcal, 2011, s. 360).

Yerel Tarihin Tanımı, Önemi ve Faydaları

Çocuklar ve gençler için, içinde yaşadıkları çevre ve toplum anlamlı ve memnuniyet verici olmak durumundadır. Bu durum, onların temel zihinsel ve duygusal ihtiyaçlarını yakın çevrelerinden ve içinde yaşadıkları toplumdaki giderebilmeleri ile mümkündür (Safran, 2006, s.201). İnsanlar belli zamanlarda ve belli yerlerde bir öykü yazar. Yani orada yaşanmışlıklar vardır. İşte yerel tarih bu öykü, bu yaşanmışlıktır. Yerel tarih belli bir yerde yaşayan bir toplumun kökenini, toplumun ekonomik, politik gelişmelerini takip ederek onların gelişim özelliklerini ve yaşam biçimlerini konu alabilir. Tarih bilinci, geçmişin yorumu ile bugünün kavranması ve geleceğin beklentileri arasında bağlantı kurmaksa, yerel tarih araştırmalarının, eğitiminin ve yayıncılığının bu bütünlük içinde çok önemli bir rolü bulunmaktadır (Silier, 2002, s.11). O bölgenin yerel tarihini bilen birey geleceğini kurarken o bölgenin özelliklerinden faydalanır. Geçmişini bilir ve ona göre hareket eder. Bir başka deyişle yerel tarih, yaşadığımız yerleşim yerinin geçmişi. Bölgenin tarihi açıdan incelenmesi, korunması ve öğrenilmesini amaçlamaktadır. Yerel tarihte amaç öğrenilmesi ve öğretilmesidir. Bunun için de öğrencilerin ve öğretmenlerin girişimi ve çabalarını içermektedir. Yerel tarihini bilen bireyler bu serüven içinde ana aktör olurlar. Geçmişle gerçek bir iletişim sağlayarak bugünün karanlığını aydınlayabilirler. Ayrıca yerel örnekler tanıdık oldukları için onlarla bağ kurabilirler. Ve bireylerin günlük hayatta aşına olduğu şeyleri görmesi onları anlamlandırmasına katkı sağlar. Böylelikle anlayamadıkları şeyleri anlamalarına yardımcı olurlar. Yerel tarihimizi bilmek bize birçok farklı işlev kazandırır. Örneğin hafızayı genişletmek için birebirdir. Çünkü yerel tarihimizi öğrendikçe diğer tarihi yerler ve kişiler hakkında da bilgi sahibi oluruz. Ve onları içselleştiririz. Güncel durumları kavrarken bize yardımcı olur. Çünkü tarih tekerrürden ibarettir. Geçmişte yaşanan durumu iyi kavrarsak güncel durumu çözerken bize yardımcı olur. Aynı zaman da yerel tarih toplumsal, siyasi ve ekonomik genellemeler hakkında hakkında akılcı politikalar üretmemize de yardımcı olur. Aynı zamanda yerel tarih bireyler için manevi bir çekiciliği de vardır. Çünkü kişi hayatının gelişimini doğrudan ya da dolaylı etkileyen geçmiş olaylar hakkında bilgi edinmesi kişinin duygusal açıdan etkiler. Sosyal Bilgiler dersinde birçok tarih konusu vardır. Öğretmenler bu konuları anlatırken yakından uzağa ilkesine uygun davranır. Özellikle öğrencilerin tarihe yönelik ilgisini artırmak için yakın çevrede bulunan tarihi ve arkeolojik bölgelere geziler düzenlenmelidir. Böylelikle konu hem daha iyi öğrenilir hem de ilgi çekici hale gelir. Günümüzde insanlar kendilerine bir gruba ya da bir topluma ait hissetmek istemektedirler. Bir birey; ailede çocuk, okulda öğrenci, ülkesinde bir vatandaş. Bir öğrenci ailesinde, toplumda ve çevresinden toplumun tarihini öğrenebilmek ister. Öğrenciler kendilerini yakın çevresi ile ilişkilendirerek, kendi yaşamlarını anlamlandırır. Bu nedenle yerel tarih öğretimi bir toplum için oldukça önemlidir. Bundan dolayı özellikle Sosyal Bilgiler dersinde ülkemizin ve bölgelerinin yerel tarihini öğretmek oldukça önemlidir. Geçmiş ile gelecek arasında bir köprü oluşturan öğrenciler tarihinden ders çıkararak daha iyi bir gelecek hazırlayabilirler.

Kastamonu, İnebolu ve İstiklal Yolu

Kastamonu Türk tarihinde önemli bir yere sahiptir. Birçok devlete ev sahipliği yapmıştır. Limanları, denizleri ile önemli güzergahlara ev sahipliği yapmıştır. Kastamonu M.S. 11-12. Yüzyıl da Bizans İmparatoru Komnenos'un yerleşim yeri olarak kullandığı bir şehirdir. Ardından 1211 de Anadolu Selçuklu Devleti'ne bağlı Emir Hüsameddin Çoban Bey'in kati suretiyle Türklerin eline geçer. Ardından kent Candaroğlu Beyliği hakimiyetine girer. 1461 yılında ise Fatih Sultan Mehmed tarafından Osmanlı Devleti sınırlarına katılarak çok önemli bir sancak olur. Kastamonu özellikle İnebolu, Abana, Cide ilçeleri Payitaht ile bir

köprü olur. İnebolu'dan gelip giden mallar özellikle Doğu Karadeniz için önem taşımaktadır. Miili Mücadele yıllarında Kastamonu kenti ayrı bir önem taşımaktadır. İnebolu-Ankara arasında lojistik bir hat kurulmuştur. Şerife Bacılar, Halime Çavuşlar, Necibe Nineler bu mücadelenin önemli isimleridir. İnebolu'nun en önemli değerlerinden olan bu kadınlar yerel tarihin oluşması açısından da büyük önem arz etmektedir. İstiklal Savaşının başından sonuna kadar büyük gayret gösteren kadınlar, çocuklar, kayıkçıların kahramanlıkları, TBMM tarafından 11 Şubat 1924 tarihinde İstiklal Madalyası'na layık görülmüştür. İstiklal Madalyasına sahip tek ilçe olmanın haklı gururunu yaşayan kent yiğit ve cesur Türk Denizcileri ile de ünlüdür. Bu denizciler yerel bir kültürdür ve Heyamola olarak adlandırılmıştır. Her yolculuğa Bismillah diyerek dolaşan bu leventler özellikle Karadeniz bölgesinin göz bebeğidir. İnebolu yerel tarihi ve değerleri açısından çok önemli bir ilçedir. Yemekleri, el sanatları, kıyafet tarzı, sosyal ve kültürel hayatı, bayramları, yerel tarihi oldukça geniştir. Kastamonu İnebolu Konakları Osmanlı Döneminin en önemli izlerini taşımaktadır. Halen ayakta olan 600 farklı yapı bulunmaktadır. Kendine özgü mimarisi olan evler, arduvaz taşı ile kaplanmıştır. Genellikle bordo-kırmızı renkli olan evler İnebolu ilçesinin en önemli tarihi yapılarıdır. İnebolu ilçesinde 347 adet taşınmaz kültür ve değer varlığı bulunmaktadır. Bu değerler yerel tarih öğretimi açısından oldukça kıymetlidir. İnebolu kendine özgü kıyafetleri ile önem arz etmektedir. Beyaz boncuklu yeminileri, kendine has kıyafetleri, safiyenin sarı yazması geçmişten günümüze gelen önemli değerleridir. İnebolu geleneksel el sanatları ile de yerel kültürümüzün birçok noktasını da olduğu gibi zengin içerikler taşır. Bakırcılık, çilingircilik, nalbantlık, kuşakçılık, telacılık, mescilik, koşumculuk, urgancılık gibi önemli değerlere sahiptir. Kastamonu yemekleri ile de çok önemli bir yere sahiptir. Tüm dünyaya ismini ve tadını duyuran çekme helva bu kente aittir. Özellikle İnebolu ilçesinde ki diken ucu bitkisi çok önemli bir lezzettir. Ayrıca sarımsak ile de ünlü olan kent bu değeri halen bütün dünyaya tanıtmaktadır. Milli Mücadele yıllarında yapılan kel simit bütün şehirlerden talep edilmektedir. Kastamonu kentinde ortaya çıkan türküler, efsaneler, masallar her yöreden insanın kulağına gitmiştir. Özellikle Çanakkale içinde vurdular beni türküsü Kastamonu halkının yiğitliğinin ve mertliğinin tüm Türkiye'de duyulmasını sağlamıştır.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu araştırmada ortaokul 5. 6. Ve 7.sınıf öğrencilerinin yerel tarihe ilişkin değerlere günümüzde algılama durumu hakkında bilgi elde etmek amaçlanmıştır. Bu sebeple karma yöntem deseni kullanılmıştır. Nicel araştırmada; değişkenler mutlak sınırlarıyla bilinebilir, değişkenler arasındaki bağ değer bulunabilir, gerçeklik nesnedir ve olay ve olguların dışında yansızdır (Yıldırım & Şimşek, 2016). Araştırma verileri, akademik görüşler ile hazırlanan anket sorularının öğrencilere sınıf ortamında bireysel olarak dağıtılarak elde edilmiştir. Elde edilen verilerin SPSS yöntemi ile incelenmiştir. Araştırmada doküman incelemesi yapılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılacak konular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan mevcut kayıt ya da belgelerin, veri kaynağı olarak sistemli incelenmesidir (Karasar, 2007). Dokümanlar bir araştırmacının hiçbir müdahalesi olmadan kaydedilmiş metinleri ve resimleri içerir. Araştırmalarda birçok farklı doküman kullanılabilir. Reklamlar, kayıtlar, tutanaklar, kılavuzlar, çizelgeler, sanat eserleri, günlükler, dergiler, haritalar, fotoğraflar araştırmalara veri sağlamaktadır. Dokümanlar, yapılan çalışmayı doğrulamak, desteklemek ve tamamlamak için oldukça önemlidir. Analiz ettikten sonra incelemeli ve yorumlanması yapılmalıdır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Kastamonu'ya bağlı İnebolu ilçesindeki devlet ortaokullarında okuyan 5. 6. Ve 7.sınıf 200 kişilik öğrenciden oluşmaktadır. Bu çalışma grubundan seçilen 130 öğrenci kolay ulaşılabilir durum örneklemesi temel alınmıştır. Araştırma köy ve merkez okullarında uygulanmıştır. Araştırmaya 70 erkek, 60 kız öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılım gösteren öğrencilerin 53 kişi 5.sınıf, 40 kişi 6.sınıf, 37 kişi 7.sınıf öğrencileridir. Öğrenciler ile yapılan anketler 18.11.2020 tarihinde başlamış, 17.12.2020 tarihinde sona ermiştir. İnebolu ilçesi tarihimizde ki tek İstiklal Madalyası alan ilçedir. Bu nedenle araştırma İnebolu ilçesinde yapılmıştır. Araştırmaya katılan ortaokullar:

- Azize Ana Ortaokulu
- Atatürk Ortaokulu
- Mehmet Bülent Özyürük Ortaokulu
- İnebolu İmam Hatip Ortaokulu
- Atabeyli Ortaokulu
- 9 Haziran Ortaokulu
- Özlüce Ortaokulu
- Evrenye Mehmet İnce Ortaokulu
- Kabalar Ortaokulu

Veri Toplama Aracı

Araştırmaya yönelik doküman incelemesinden sonra araştırmanın kuramsal boyutu meydana getirilmiştir. Alan yazıları taranıp bilgiler elde edildikten sonra taslak niteliğinde bir anket formu hazırlanmıştır. Hazırlanan bu form dört sosyal bilgiler eğitimi uzmanına sunulmuştur. Uzman görüşleri alınarak sorular düzenlenmiştir. Bu çalışmada anket formu kullanılması tercih edilmiştir. Anketi uygulamak için Valilikten ve Milli Eğitim Bakanlığı'ndan gerekli izinler alınmıştır. Anket soruları danışman ve farklı akademisyenler ile incelenmiştir. Anketlerde geçerlik, araştırılan konuya ve soruya uygun cevaplar alabilme gücünü; güvenilirlik ise, uygulama aynı yollarla tekrarlandığında benzer sonuçlar verme gücünü gösterir (Aiken, 1997; Özoğlu, 1992). Bundan dolayı anket hazırlarken geçerlik ve güvenilirliğe dikkat ederek hazırlanması gerekir. Anketler de geri dönüş büyük oranda uygulama biçimine de bağlıdır. Araştırma da yüz yüze yapılan anket uygulaması tercih edilmiştir. Yüz yüze olan anket uygulamalarında geri dönüş oranı daha yüksektir. Sağlıklı yorum yapabilmek için anket geri dönüş oranının en az %70 olması gerekir. Özoğlu'nun (1992) ifadesiyle " katılımcı cevaplı anketlerde geri dönüş oranı, genellikle %40-60 arasında değişmektedir." Bundan dolayı yüz yüze olan anket uygulamalarında cevaplama oranı daha yüksektir. Karasar' ın (2017) ifadesiyle "veri, çeşitli duyu organları ve muhakeme ile elde edilen kanıttır." Verilerin toplanması araştırmanın en zor kısımlarından biridir. Bu kısımda çok sayıda insan ve kaynaktan veri toplanması gerekir. Verilerin toplanması araştırmayı düzenli ve uzun süren çalışmaya yönlendirir. Verilerin toplanması için hazırlanmış anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrenciler ile ilgili demografik bilgiler (yaş ve cinsiyet) ikinci bölümde ise "Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketi" maddeleri bulunmaktadır. Anketler öğrencilere elden dağıtılmış, tamamlamalarını takiben geri toplanmıştır. Değerlendirme sorularının bulunduğu, anketin ana kütesini teşkil eden ikinci bölüm 25 maddeden oluşmaktadır. Değerlendirme sorularında beşli likert ölçeği kullanılmıştır. Katılımcılardan, maddelere (1) Katılmıyorum, (2) Kesinlikle Katılmıyorum, (3)

Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum , (4) Katılıyorum, (5) Kesinlikle Katılıyorum seçeneklerinden bir tanesini işaretlemeleri istenmiştir.

Tablo 3. Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine İlişkin Güvenirlik İstatistiği

Cronbach's Alpha	N of Items
,928	15

Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine ilişkin güvenilirlik istatistiği gösterilmektedir. Maddelerde iç tutarlılığın ölçü birimi olarak Cronbach Alpha katsayısı kullanılır. Cronbach's Alpha ölçekte bulunan maddelerin yapısını açıklamak ve sorgulamak üzere kullanılır. Cronbach alpha katsayısı yüksek olan anketteki maddelerin tutarlı ve aynı özelliği ölçen maddelerden meydana geldiği şeklinde yorumlanır. Cronbach's Alpha aşağıdaki gibi ifade edilmektedir:

- 0 < R2 < 0.40 ise güvenilir değil
- 0.40 < R2 < 0.60 ise düşük güvenilirlikte
- 0.60 < R2 < 0.80 ise oldukça güvenilir
- 0.80 < R2 < 1.00 ise yüksek güvenilirlikte

Bu çalışmada Cronbach's Alpha değeri .92'dir. Bu değer, anketin oldukça güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir. Araştırmada nitel veriler, doküman ve metin analizi incelemesi yoluyla toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılacak konular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan mevcut kayıt ya da belgelerin, veri kaynağı olarak sistemli incelenmesidir (Karasar, 2007). Bu kapsamda araştırmada çizelgeler, sanat eserleri, günlükler, müze ve ören yerleri, Kastamonu İnebolu ilçesi ile ilgili makaleler, İnebolu ilçe dergileri, haritalar, fotoğraflar ve kişiler incelenmiştir. İnebolu hakkındaki bilgiler Dr. Mustafa Sıtkı Fakazlı ile yapılan görüşme kapsamında elde edilmiştir. Dokümanlar, Mustafa Sıtkı Fakazlı'nın arşivinden incelenmiştir. Mustafa Fakazlı ile yapılan görüşmede İnebolu'nun tarihi ve kültürü hakkında bilgi alınmıştır. Dokümanlar, yapılan çalışmayı doğrulamak, destelemek ve tamamlamak için oldukça önemlidir. Doküman Analizi yapıldıktan sonra 18.11.2020 tarihinde öğrencilere Sosyal Bilgiler Öğretimindeki Yerel Tarih Unsurları ve Değerler Hakkında bilgi verilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada nitel veriler doküman analizi ile incelenmiş ve yorumlanmıştır. Doküman ve metin analizi yapıldıktan sonra anket verileri hazırlanmıştır. Araştırmada nicel veri analizleri IBM SPSS Statistics Subscripton paket programı kullanılarak yapılmıştır.

BULGULAR

Çalışmada ortaokul öğrencilerinin yerel tarih ve değerlere yönelik bilgilere hakim olma oranını ortaya koymak amacıyla yapılan anketlerden elde edilen bulgular yer almaktadır. Bu bağlamda 130 öğrenci ile görüşülmüştür. Elde edilen bulgular öncelikle demografik verileri değerlendirilmiştir. Demografik verilerin tamamı tek bir tabloda birleştirilerek tamamını görme hedeflenmiştir. Demografik anket verileri Tablo 2' de yer almaktadır.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Özellik	Düzy	Frekans(f)	Yüzde(%)
Cinsiyet	Erkek	70	53.85
	Kız	60	46.15
	Toplam	130	100.0
	11-12	53	40,77

Yaş Aralığı	12-13	40	30.76
	13-14	37	28.46
	Toplam	130	100.0

Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 1' de gösterilmiştir. Tablo 4' e göre araştırmaya katılan öğrencileri 70'i (%53.85) erkek, 60'ı (%46.15) kızdır. Yaş aralığına göre öğrencilerin 53'ü (40.77), 11-12, 40'ı (30.76), 12-13, 37'si (28.46), 13-14 yaş arasındadır.

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine İlişkin Test Ortalamaları

	Mean	Std.	N
1-Geçmişte şehrimiz de olan tarihi olayları biliyorum.	3,86	,97	130
2-Şehrimizde olan savaşları biliyorum.	3,88	,96	130
3-Geçmişte yaşayan ilim ve kültür ehli şahsiyetler hakkında bilgi sahibiyim.	3,90	,87	130
4-Geçmişte şehrimizden çıkan devlet adamlarını biliyorum	3,96	,96	130
5-Şehrimizi konu olan destan, efsane ve masalları biliyorum.	3,84	,96	130
6- Yöremize ait yemekleri severim.	3,92	,92	130
7-Yöremize ait yemekleri bilirim ve yaparım.	3,92	,92	130
8-Yöremize ait yemekleri tanıtırım.	3,97	,83	130
9- Şehrimize ait sosyal ve kültürel problemler ile ilgilenirim.	3,97	,91	130
10- Çevremizdeki müze, ören yerleri, tarihi eserler ve kültürel değerlere ait	4,16	,81	130
11-Kültürel değeri olan eşyaları korurum.	4,02	,85	130
12-Şehrimizden geçen tarihi yolların güzergahlarını bilirim.	4,04	,76	130
13-Şehrimizdeki insanların isimlerini ve lakaplarını nereden geldiğini bilirim.	4,06	,83	130
14- Şehrimiz de yetişen yöresel tarım ürünlerini sayarım.	4,05	,87	130
15- Şehrimizdeki sözlü tarih unsurlarını tanırım ve bilirim.	4,10	,77	130

Tablo 5'de Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine ilişkin soruların ortalamaları alınmıştır. Bununla, öğrencileri sosyal ve kültürel değerleri algılarının ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda öğrencilere 15 adet soru sorulmuştur. Ankete 130 öğrenci katılmıştır. Tablo5'de görüldüğü üzere öğrenciler Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan Kültürel Mirasa Duyarlılık, Tarih Bilinci, Bağımsızlık, Öz güven, Sorumluluk, Doğal Çevreye Duyarlılık, Vatansızlık, Farklılıklara Saygı gibi değerlere hakim olma oranı yüksektir. 1. Sorudan 9. Soruya kadar olan sorular kültürel miras, tarih bilinci ve sorumluluk üzerine olan değerler hakkındadır. Öğrencilerin bu soruları algılama oranı 9. Ve 15. Soruları algılama oranına göre daha düşüktür. 9. Ve 15. Sorular Doğal çevreye duyarlılık, farklılıklara saygı değerlerini içermektedir.

Vatansızlık, Doğa sevgisi, Doğal çevreye duyarlılık, Kültürel mirasa duyarlılık, Tarih bilinci gibi değerler Sosyal bilgiler programının ana değerleri içerisinde yer alır. Anket verilerine göre bu değerleri bilen öğrencileri anketten aldıkları puan yüksektir.

Tablo 6. Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine İlişkin Cinsiyet Tanımlayıcı İstatistiği

Cinsiyet	Mean(X)	Minimum	Maximum
Kız	4,00	1,47	5,00
Erkek	3,96	1,73	5,00

Tablo 6'da Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine cinsiyet tanımlayıcı istatistiği gösterilmektedir. Cinsiyete göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir. Erkek öğrencilerin ortalamaları ($X=3,96$), kız öğrencilerin ortalamalarından ($X=4,00$) daha düşük

çıkıştır. Başka bir deyiş ile erkek katılımcıların, kız katılımcılara göre ankete verilen cevaplarda daha fazla kararsızlığa yatkın olduğu söylenebilir. Ankete verilen cevaplar göre kadın öğrencilerin minimum puanı 1,47 çıkıştır. Erkek öğrencilerin ise minimum puanı 1,73 çıkıştır. Yani başka bir deyişle Sosyal ve Kültürel değerleri bazı kız öğrenciler, erkek öğrencilerden daha az algılamaktadır.

Tablo 7. Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine İlişkin Yaş/Sınıf Tanımlayıcı İstatistiği

Yaş/Sınıf	Mean(X)	Minimum	Maximum
11-12 yaş/5.sınıf	4,06	1,47	5,00
12-13 yaş/6.sınıf	3,92	3,00	5,00
13-14 yaş/7.sınıf	3,92	1,80	5,00

Tablo 7’de Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine yaş/sınıf tanımlayıcı istatistiği gösterilmektedir. Yaş/Sınıfa göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir. 11-12 yaş grubu öğrencilerin ortalamaları ($X=4,06$), 12-13 yaş grubu öğrencilerin ortalamaları ve ($X=3,92$), 13-14 yaş grubu öğrencilerin ortalamalarından ($X=3,92$) daha yüksek çıkıştır. Başka bir deyiş ile 12-13 yaş grubu ve 13-14 yaş grubu katılımcıların, 11-12 yaş grubu katılımcılara göre ankete verilen cevaplarda daha fazla kararsızlığa yatkın olduğu söylenebilir. Ankete verilen cevap ortalamalarına göre 11-12 yaş grubu öğrencilerin minimum ortalaması 1,47, maksimum puanı 5,00 çıkıştır. Başka bir deyişle öğrenciler Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama da yetersiz seviyede iken bazı öğrencilerin ise algılama oranı üst seviyede çıkıştır. 12-13 yaş grubu öğrencilerin ise minimum puanı 3,00, maksimum puanı ise 5,00 çıkıştır. Bu yaş grubu öğrenciler ise genel anlamda Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama da kararsız iken bazı öğrencilerin ise algılama oranı üst seviyede çıkıştır. 13-14 yaş grubu öğrencilerin ise minimum puanı 1,80, maksimum puanı 5,00 çıkıştır. Bu yaş grubu öğrencilerin bazıları Sosyal ve Kültürel değerleri algılamada yetersiz seviyede iken bazı öğrencilerin ise algılama oranı üst seviyede çıkıştır.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu araştırma sosyal bilgiler dersinde değerler ve yerel tarih öğretiminin gerekliliğini vurgulamak amacıyla yapılmıştır. Araştırma Kastamonu ilinin İnebolu ilçesinde uygulanmıştır. Araştırmaya veri sağlamak amacıyla anket formu ve görüşme formu uygulanmıştır. Katılımcılar gönüllülük esasına bağlı olarak katkı sağlamıştır. Kastamonu’nun tarihine baktığımız zaman birçok Türk devletinin önemli kazalarından birinin olduğunu görmekteyiz. Bu nedenle yerel tarihi çok geniş ve kapsamlıdır. Bundan dolayı Kastamonu Anadolu’nun kültür ve ticaret merkezlerinden biridir. Her devletten farklı farklı değerler ve kültürler aktarılmıştır. Bunun neticesinde değerleri gelişmiştir. Osmanlı Döneminde önemli bir ticaret yolu haline gelen İnebolu-Kastamonu-Ankara yolu özellikle Milli Mücadele Döneminde önemli bir yol olmuştur. Milli Mücadele Döneminde “İstiklal Yolu ” Mücadelenin can damarı olmuştur. İnebolu’dan Ankara’ya yapılan ikmal faaliyetlerinde kadın, çocuk, yaşlı herkes yardım etmiştir. Genel olarak Milli Mücadele dönemi ile ilgili yapılan bu çalışmalar zafer ile sonuçlanmıştır. İnebolu bir kültür ve değer hazinesine dönüşmüştür. Makale kapsamında Milli Eğitime bağlı okullardaki öğrenciler ile görüşmeler yapılmıştır. Anket sonuçlarına göre bölge öğrencilerinin yerel tarih ve değerlere kısmen algıladığı sonucuna varılmıştır. Ancak müfredatta yerel tarih ve değer konuları tam olarak verilmediği için bazı konular öğrencilerde eksik kalmaktadır. Kastamonu İnebolu tarihi ve kültürü açısından tam manasıyla bir zenginlikler denizidir. Yapılan çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, İnebolu’da yaşayan öğrenciler yaşadıkları yer hakkında pek fazla

bilgiye sahip olmadıklarıdır. Milli Mücadele ve savaşlar ile ilgili olarak kişi, mekan ve olayları sadece isim olarak bildikleri anlaşılmaktadır. Bu da bize sosyal bilgiler derslerinin güncel hayattan ve yerel tarihten uzak bir şekilde işlendiğini göstermektedir. Öğrencilerin yöre hakkında bildiklerinin sadece mekan isimlerinden yapmış oldukları gezilerden anladıkları görülmüştür. Şimdiye kadar yapılmış olan araştırmaların bu zenginlikleri tam manasıyla ifade edemedikleri tespit edilmiştir. Bu da müfredatın yerel tarih eğitimi bakımından eksik olduğunun göstergesidir. 2005 ve 2017 değerler tablosu bu eksikliği destekler biçimdedir. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı'nun tarafından yazılan kitaplarda yerel tarih konusu müfredatta pek yer verilmemiştir. Yerel sosyal bilgiler öğretiminde amaçlanan öğrencilere çeşitli beceri ve değerleri kazandırmaktır. Sosyal katılım, etkin vatandaşlık, zamanı anlama gibi beceriler temel becerilerdir. Öğrenciler yerel tarih ve değerlere ne derece algılayabiliyorlarsa günlük hayatta karşılaştığı problemlerin çözüm yollarını daha hızlı üretebilmektedir. Değerleri ve yerel tarihini bilen öğrenciler gerçek hayata daha sağlam bağlanacaktır. Tarih bilinci, geçmişin yorumu ile bugünün kavranması ve geleceğin beklentileri arasında bağlantı kurmaksa, yerel tarih araştırmalarının, eğitiminin ve yayıncılığının bu bütünlük içinde çok önemli bir rolü bulunmaktadır (Silier, 2002, s.11). Yerel tarih kendine özgü özelliklerin ortaya çıkmasıdır. Bu kimi zaman ailemizin, köyümüzün ya da şehrimizin tarihi olabilir. Öğrenciye yaşadığı yerin tarihini ve kültürünü anlatmak ise Sosyal Bilgiler Eğitimi ile olmaktadır. Bundan dolayı Sosyal Bilgiler Müfredatında yerel tarih ve değer konularına daha fazla önem verilmesi gereklidir. Bu noktada sosyal bilgiler dersinde yerel öğeler eğitim ve öğretim süresinde mutlaka verilmelidir. Araştırmadan elde edilen bulgulara baktığımızda öğrencilerin İnebolu ilçesinin yerel tarihi hakkında kısmen bilgi sahibi oldukları, ancak ders boyutunda yerel tarih öğretim yapabilecek düzeyde olmadıkları görülmektedir. Bunun nedeni ise yerel tarih öğelerinin okullarda çok fazla işlenmemesidir. Ayrıca öğretmenlerin çoğu farklı şehirlerden geldiği için bu bölgenin tarihine de hakim değildir. Bu bağlamda yerel tarih ve değerlerin daha fazla aktarılması için müfredat-öğretmen-öğrenci iş birliği içinde olmalıdır. Ayrıca eğitim ve öğretim süreçleri de istekli ve aktif geçmelidir. Bu kapsamda Sosyal Bilgiler dersinde değerler ve yerel tarih ile ilgili çalışmalar yapılabilir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri yerel tarihe ilişkin etkinlikler ve çalışmalar yaptırabilir. Belli başlı tarihi olaylar dışında kalan yerel tarih konularını öğretebilmek için bu konular programda yer alan konulara entegre edilebilir. Yerel tarihe ve değerlere ilişkin sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler yapılabilir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri, değerler ve yerel tarihe yönelik araştırma yapmaya yönlendirebilir. Öğretmen ve öğrencilerin yerel tarihe yönelik bilgi birikimini artırmak amacıyla müze ve tarihi mekanlara geziler düzenlenebilir. Her şehrin kendine özgü yerel tarihini anlatması için müfredat değişikliği yapılmalıdır. Hazırlanmış olan makalenin daha kapsamlı olup yerellikten çıkarılarak daha çok okuyucuya ulaştırılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Açıksöz, H. (1933). *İstiklal Harbinde Kastamonu*. Kastamonu Vilayet Matbası.
- Aslan, E. (2000). Yerel tarihin tanımı, gelişimi ve değeri, Tarih yazımında yeni yaklaşımlar: Küreselleşme ve yerelleşme, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.
- Danacıoğlu, E. (2001). Geçmişin izleri, yanı başımızdaki Tarih için bir kılavuz, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.
- Demircioğlu, D. H. (2004). Tarih ve Coğrafya öğretmenlerinin Sosyal Bilimler öğretiminin amaçlarına yönelik görüşleri (Doğu Karadeniz Bölgesi örneği), *Bilgi Dergisi*, (31), 71-84.
- Demircioğlu, D. H. (2005). *Tarih öğretiminde öğrenci merkezli yaklaşımlar*, Anı Yayıncılık.
- Doğanay, H. (2002). *Coğrafya Öğretim Yöntemleri*. Aktif Yayınevi.

- Ekşi, Halil. Katılmış, Ahmet. (2020). *Karakter ve Değerler Eğitimi*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Fakazlı, M.S. (2006). *9 Haziran'dan Bugüne İnebolu*. Yerel İnebolu Ofset.
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1148357.pdf>. (12.01.2021)
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (32. Baskı)*. Nobel Akademi.
- Karasar, N. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (28. Baskı)*. Nobel Akademi.
- Katılmış, Ahmet. (2019). "Values Education as Perceived by Social Studies Teachers in Objective and Practice Dimensions". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, (24), 17-24.
- Katılmış, Ahmet. Ekşi, Halil. Öztürk, Cemil. (2019). "Efficiency of Social Studies Integrated Character Education Program". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 854-859.
- Keskin, Yusuf. Horzum, Mehmet Barış. (2016). *Sosyal bilgiler dersinde kullanılan öğretim strateji, yöntem ve teknikleri*. Sosyal bilgiler eğitimi. Pegem Akademi: 723-740.
- Kıral, B.(2020). Nitel Bir Veri Analizi Olarak Doküman Analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S:15.
- Danacıoğlu, E. (2001). *Geçmişin izleri*. Tarih Yurt Vakfı Yayınları.
- David E. Kyvig ve Myron A.Marty. (2018). *Yanıbaşımızdaki Tarih*. Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Doğanay, H., 2002. *Coğrafya Öğretim Yöntemleri*. Aktif Yayınevi.
- Doğanay, H., 2002. *Ekonomik Coğrafya 1: Doğal Kaynaklar*. Aktif Yayınevi.
<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kastamonu/kulturatlasi/yoresel-kiyafetler>(12.01.2021)
<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kastamonu/kulturatlasi/kastamonu-smnn-efsanesi>(12.01.2021)
<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kastamonu/kulturatlasi/dokuma-el-sanatları>(12.01.2021)
<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kastamonu/kulturatlasi/evrenye-bicagi>(13.01.2021)
<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/genel/neyenir>(13.01.2021)
<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kastamonu/nealinir>(16.01.2021)
<https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103847686-SOSYAL%20B%C4%B0LG%C4%B0LER%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI%20.pdf>
(13.01.2021)
- May, P. (1974). *Why teach history*. University of London Press.
- Milli Eğitim Bakanlığı.(02.03.2019). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6, ve 7. Sınıflar.
- Öncül, R. (2000). *Eğitim ve eğitim bilimleri sözlüğü*. Milli Eğitim Basımevi.
- Özoğlu, S. Ç. (1992). Davranış bilimlerinde anket: Bilgi toplama aracının geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 25 (2), 321-39.
- Tugay, B. (2004). *Tarih eğitiminde yerel Tarih araştırmalarının yeri: Fethiye örneği*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi], Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Safran, M. (2006). *Avrupa Birliğinin Tarih öğretimine ilişkin önerilerinin bilimsel temelleri ve sınırlılıkları*, *Tarih Eğitimi Makale ve Bildiriler*. Gazi Kitapevi.
- Şeker, Mustafa. 2020. *Mutlu ve Başarılı İnsanlar Yetiştirmek İçin Değer Sizseniz Değer Sizsiniz*. Babıali Kültür Yayıncılığı.
- Silier, O. (2002). *Tarih eğitimine eleştirel yaklaşımlar*. Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- Şahingöz, M. (1995). Millî Mücadele Esnasında Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Yapılan Millî Birlik ve Beraberlik Mitingleri. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 11(32), 417-432.
- Şahingöz, M. (1989). Millî Mücadele'de Kastamonu. *Türk Tarihinde ve Kültüründe Kastamonu-Tebliğler*, *Ayyıldız Matbaası*. (133-143).
- Tay, Bayram. 2017. 2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Taslak Eğitim Programının Karşılaştırması. *IJOESS*. c. 8 s. 27: 475.
- Tay, Bayram. Öcal, Adem. 2011. *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Pegem Akademi.
- Turan, Refik. Ulusoy, Kadir. 2019. *Farklı Yönleriyle Değerler Eğitimi*. Pegem Akademi.
- Yıldırım, Ali, Şimşek Hasan. 2016. *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin.
- Yıldırım, S. (2016). Millî Mücadele'de Kastamonu ve Sosyal Bilgiler Dersinde Kastamonu'nun Yakın Tarihinin Verilmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri [Yüksek Lisans Tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı, Bolu.